

Aký význam má terminologický slovník – tezaurus – v dobe elektronizácie a E- služieb?

Ing. Alena Zuzánková , VÚPC a.s., Bratislava, SR
Ing. Peter Medo, VÚPC a.s., Bratislava, SR

24. ročník INFORUM
Praha 29. – 31. máj 2018

Prezentácia s podporou projektu APVV – 0757-12

Postup prác pri zostavovaní tezauru a využitie rozhodujúcich podkladov

- Systematická práca s informačným fondom vrátane kvalifikovaného výberu odborných materiálov do technickej knižnice, ich spracovanie a bezpečné uloženie;
- Využívanie vlastnej bázy dát, prípadne ďalších prístupných báz dát pre spätné prehľadávanie odborných informácií pri overovaní vecnej náplne, vzájomných väzieb a vzťahov medzi termínmi pred ich vkladom do tezauru;
- Rozdelenie terminológie na tematicky príbuzné skupiny a vytvorenie hierarchickej štruktúry tezauru určením pojmov „širší termín“ (ŠT), „užší termín“ (UT) a „príbuzný termín“ (PT);
- Aplikácia počítačovej techniky (počítače, servery, skenery, interná počítačová sieť) spolu s vybranými softvérmi zameranými na spracovanie dát do prehľadných tabuliek a na tvorbu tlačových zostáv ;

Informačný fond

- Postupný prechod knižnice s informačnými materiálmi prevažne v printovej forme na elektronické, umožňuje budovať E-knižnicu aplikáciou potrebnej počítačovej techniky (skenery, server, počítače) a zaškolením personálu.
- E – knižnica zaisťuje bezpečné uloženie informačných materiálov a ich bezproblémové využívanie pri bežných knižničných aktivitách, ako aj pri overovaní vecnej náplne a väzieb hodnotených termínov pred vkladom do terminologického slovníka - tezauru;
- Digitalizované informačné materiály sú prístupné výskumu a odbornej verejnosti z priemyselného odvetvia prostredníctvom internej počítačovej siete v rámci VÚPC a.s. Výhodou je práca používateľov s originálmi informačných materiálov s vylúčením ich poškodenia;

Vlastná báza dát

- profesionálne zameraná báza dát ADIS CELPA na celulózo-papierenskú a drevospracujúcu problematiku
- časový rozsah BD 1989 – 2018
- počet záznamov do 60 000
- prehľadávanie dát pomocou vybraných selekčných prvkov, ako sú kľúčové slová, autori, zdroj informácií a pod.
- softvér WinISIS poskytuje zostavy časových prehľadov vybraných selekčných prvkov
- pre štruktúru tezauru je najvýznamnejšie kritérium frekvencia výskytu termínov v podobe kľúčových slov, prípadne viacslovných termínov v určenom časovom úseku;

Počítačová technika a interná počítačová sieť

- vytvorené technické prostredie (počítače, skenery, interná počítačová sieť) a aplikácia vhodných softvérov (WinISIS, MS Office Excel, MS Office Access) umožňujú zber dát, vytvoriť prehľadné tabuľkové výstupy a následné spätne vyhľadávať a overovať vzájomné väzby medzi termínmi odbornej terminológie;
- zjednodušený prístup k originálu informačného materiálu prostredníctvom internej počítačovej siete priamymi vstupmi z pracovných počítačov do E-knižnice ;
- zvolená kombinácia informačných, počítačových a komunikačných technológií (internet, výmena informačných materiálov medzi informačnými strediskami) významne podporili práce pri zostavovaní tezauru;
- v súhlase s plnením programu otvoreného prístupu (Open Access) k vedeckým informáciám je riadený slovník tezaurus sprístupnený odbornej verejnosti prostredníctvom webovej stránky Výskumného ústavu papiera a celulózy a.s. – www.vupc.sk

ZÁVERY

Realizácia zostavy riadeného slovníka - tezauru – technického zamerania- vyžaduje okrem odbornosti v danej problematike východiskovú základňu v podobe odborných materiálov a informačných technológií, ako sú:

- silný informačný fond;
- vlastná báza dát;
- vybudovaný systém komplexného zabezpečenia profesionálnymi informáciami;
- digitalizácia informačného fondu a tvorba E-knižnice, čím sa rozširujú možnosti spätného prehľadávania informačných materiálov potrebné pri overovaní a hodnotení vzájomných väzieb a prepojení hodnotených termínov pred ich vkladom do štruktúrnej hierarchie tezauru;

Význam tezauru, spájaný s tvorbou rešeršných podkladov riešených výskumných úloh a projektov je v súčasnosti rozšírený o potrebu spoluprác s odbornými pracovníkmi iného odborného zamerania. Dôvodom sú požiadavky na riešenie procesov pri výskume nových produktov a možnosti ich uplatnenia na trhoch. Riadený slovník odborných termínov – tezaurus – zjednodušuje orientáciu medzi termínmi danej terminológie a súčasne slúži aj ako vzdelávací materiál pre začínajúcich pracovníkov.

Ďakujem za pozornosť

Kontakty:

Výskumný ústav papiera a celulózy a.s.

Dúbravská cesta 14

841 04 Bratislava - Slovensko

www.vupc.sk

zuzankova@vupc.sk